

ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ Β' ΛΥΚΕΙΟΥ

A. Να μεταφράσετε το παρακάτω κείμενο:

Serena nocte subito luna defecerat; ob repentinum monstrum terror animos militum invaserat et exercitus fiduciam amiserat. Tum Sulpicius Gallus de caeli ratione et de stellarum lunaeque statu ac motibus disputavit eoque modo exercitum alacrem in pugnam misit. Sic liberales artes Galli aditum ad illustrem illam Paulianam victoriam dederunt.

Paulo post rumore caedis exterritus prorepsit ad solarium proximum et inter vela praetenta foribus se abdidit. Discurrens miles pedes eius animadvertit; eum latentem adgnovit; extractum imperatorem eum salutavit. Hinc ad commilitones suos eum adduxit. Ab his in castra delatus est tristis et trepidus, dum obvia turba quasi moriturum eum miseratur.

Σημείωση: Ως υποκείμενο στα ρήματα **prorepsit** και **abdidit** εννοείται ο **Claudius**.

(Μονάδες 40)

B. Παρατηρήσεις

1. α. Να δώσετε για τις παρακάτω συνεκφορές τις πτώσεις που σας ζητούνται.

exercitum alacrem: αφαιρετική ενικού και γενική πληθυντικού

liberales artes: δοτική ενικού και γενική πληθυντικού

solarium proximum: γενική ενικού και αιτιατική πληθυντικού

commilitones suos: ονομαστική ενικού και αφαιρετική πληθυντικού

(Μονάδες 6)

β. **illam:** να κλιθεί η αντωνυμία στον πληθυντικό αριθμό του θηλυκού γένους και στον ενικό αριθμό του ουδετέρου γένους.

(Μονάδες 2)

γ. Να γραφούν οι τύποι που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις.

ratione: γενική και κλητική ενικού

statu: γενική και δοτική ενικού

motibus: δοτική ενικού και γενική πληθυντικού

caedis: αφαιρετική ενικού και γενική πληθυντικού

(Μονάδες 5)

2. α. **moriturum, miseratur:** να γραφούν οι μετοχές και στα τρία γένη στη φωνή που βρίσκονται.

(Μονάδες 2,5)

amiserat, adgnovit: να γραφούν τα απαρέμφατα σε όλους τους χρόνους στη φωνή που βρίσκονται.

(Μονάδες 2)

β. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για τα παρακάτω ρήματα.

invaserat: γ' πληθυντικό μέλλοντα και β' ενικό παρακειμένου ενεργητικής φωνής

misit: β' πληθυντικό ενεστώτα και α' πληθυντικό συντελεσμένου μέλλοντα μέσης φωνής

dederunt: α' πληθυντικό μέλλοντα και β' πληθυντικό παρακειμένου ενεργητικής φωνής

abdidit: β' ενικό παρατατικού και γ' πληθυντικό συντελεσμένου μέλλοντα ενεργητικής

delatus est: β' ενικό ενεστώτα και β' πληθυντικό μέλλοντα μέσης φωνής

(Μονάδες 7,5)

3. α. Να μετατραπεί η ενεργητική σύνταξη σε παθητική.

i. **Sic liberales artes Galli aditum ad illustrem illam Paulianam victoriam dederunt**

ii. **Discurrens miles pedes eius animadvertit.**

(Μονάδες 10)

β. Να συμπληρώσετε τα κενά στην άσκηση ώστε να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω όρων του κειμένου.

ob monstrum: είναι ..... στο .....

stellarum: είναι ..... στο .....

alacrem: είναι ..... στο .....

se: είναι ..... στο .....

latentem: είναι ..... στο .....

ab his: είναι ..... στο .....

(Μονάδες 3)

4. α. Να μετατραπεί η σύνταξη της παρακάτω πρότασης σε απαρεμφατική με εξάρτηση από το **Sallustius narrat**.

“Paulo post rumore caedis exterritus prorepsit ad solarium proximum et inter vela praetenta foribus se abdidit.” (Μονάδες 4)

β. Να μετατρέψετε τα ρήματα των προτάσεων σε απαρέμφατα εξαρτώμενα από το προσωπικό ρήμα **dicor**.

“ob repentinum monstrum terror animos militum invaserat et exercitus fiduciam amiserat.” (Μονάδες 4)

γ. **“...inter vela praetenta...”**: Να αναλυθεί η μετοχή σε αναφορική πρόταση.

(Μονάδες 4)

5. α. Να αναφέρετε πέντε (5) από τις αξίες που αποτελούν τον ιδιάζοντα ιδεολογικό πλούτο της ρωμαϊκής κοινωνίας. (Μονάδες 4)

β. Τι γνωρίζετε για το λογοτεχνικό έργο του Οβιδίου; (Μονάδες 6)

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. Μετάφραση

Μια ξάστερη νύχτα έγινε ξαφνικά έκλειψη της σελήνης· τρόμος έπιασε τις ψυχές των στρατιωτών από (αυτό) το τρομερό θέαμα και ο στρατός έχασε το ηθικό του. Τότε ο Σουλπίκιος Γάλλος πραγματεύτηκε (σε ομιλία του) τη φύση του ουρανού και τη στάση και τις κινήσεις των άστρων και της σελήνης και με αυτόν τον τρόπο έστειλε το στρατό στη μάχη με αναπτρωμένο ηθικό. Έτσι τα «ελευθέρια μαθήματα» του Γάλλου άνοιξαν το δρόμο για τη λαμπρή εκείνη νίκη του Αιμιλίου Παύλου.

Λίγο αργότερα, τρομοκρατημένος από τα νέα της σφαγής, σύρθηκε προς το λακωτό που ήταν πολύ κοντά του και κρύφτηκε ανάμεσα στα παραπετάσματα που κρεμόντουσαν στην πόρτα. Ένας στρατιώτης που έτρεχε πέρα δώθε πρόσεξε τα πόδια του· τον αναγνώρισε που κρυβόταν· τον τράβηξε έξω και τον προσαγόρευσε αυτοκράτορα. Από εκεί τον οδήγησε στους συντρόφους του. Αυτοί τον μετέφεραν στο στρατόπεδό τους σκυθρωπό κα περιδεή, ενώ το πλήθος που τον συναντούσε τον λυπόταν σαν να επρόκειτο να πεθάνει.

B. Παρατηρήσεις

1. α.

exercitu alacri – exercituum alacrium, liberali arti – liberalium artium,
solarii (-i) proximi – solaria proxima, commilito suus – commilitonibus suis

β.

Πληθυντικός θηλυκού	Ενικός Ουδετέρου
illae	illud
illarum	illius
illis	illi
illas	illud
---	---
illis	illo

γ. rationis – ratio, status – statui, motui – motuum, caede – caedium

2. α.

Μ Ε Τ Ο Χ Ε Σ		
Ενεστώτας	moriens –ens -ens	miserans –ans -ans
Μέλλοντας	moriturus –a -um	miseraturus –a -um
Παρακείμενος	mortuus –a -um	miseratus –a -um

Α Π Α Ρ Ε Μ Φ Α Τ Α		
Ενεστώτας	amittere	adgnoscerere

Μέλλοντας	amissurum (os) –am (as) –um (a) esse	adgniturum (os) –am (as) –um (a) esse
Παρακείμενος	amisisse	adgnovisse

β. invadent – invasisti, mittimini – missi erimus, dabimus – dedistis, abdebas – abdididerint, deferris – deferemini

3. α.

- i.** Sic aditus ad illustrem illam Paulianam victoriam a liberalibus artibus Galli datus est.
- ii.** Pedes eius a discurrenti milite animadversi sunt.

β.

ob monstrum: εμπρόθετος προσδιορισμός της αιτίας, εξωτερικό αναγκαστικό αίτιο, στο invaserat

stellarum: γενική υποκειμενική στα statu και motibus

alacrem: επιρρηματικό κατηγορούμενο τρόπου στο exercitum μέσω του ρήματος misit που δηλώνει κίνηση

se: αντικείμενο στο abdidit και δηλώνει την άμεση αυτοπάθεια

latentem: κατηγορηματική μετοχή συνημμένη στο αντικείμενο eum του ρήματος adgnovit

ab his: εμπρόθετος προσδιορισμός του ποιητικού αιτίου στο ρήμα παθητικής διάθεσης delatus est

4. α. Sallustius narrat (**Claudium**) paulo post rumore caedis **exterritum prorepsisse** ad solarium proximum et inter vela praetenta se **abdidisse**.

β. Ob repentinum monstrum terror animos militum **invasisse** dicitur et exercitus fiduciam **amisisse (dicitur)**.

γ. ...inter vela **quae praetenta erant**...

5. α. Η απάντηση βρίσκεται στη σελίδα 12 του σχολικού βιβλίου «Εκτός από την αισθητική της αρτιότητα..... τα λογοτεχνικά είδη και σ' όλες τις εποχές».

β. Η απάντηση βρίσκεται στη σελίδα 20 του σχολικού βιβλίου « Ο Οβίδιος επιπλέον επινόησε....ποικίλο και ευχάριστο περιεχόμενό τους».